

SOČA

(Večerno izdanje.)

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje popoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol-leta 6-60 3-30
četr leta 3 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja tedensko od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pismen ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice
se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v smopišč obsežnih 5 do 8 pol ter stane vsesletno 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. pošt-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj I. an Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Volitev v V. kuriji.

Danes volijo vsi volilni možje cele dežele enega državnega poslanca. Umeje se samo po sebi, da bo izvoljen Slovenec, a boj gre za to, ali bo ta klerikalec ali naprednjak.

Narodno-napredna stranka je nastopila že pri tej prvi priliki boj tudi v V. kuriji. Marsikdo je rekel, da je škoda tolikega napora, ker klerikalci imajo še veliko preveč v krempljih naše ljudstvo, zlasti široke vrste naroda. Konec volitve na Kranjskem je to tudi pokazal. — Toda naši stranki je bil boj vsiljen, ker so klerikalci v septembru odklonili kompromis. Dr. Gregorčič tiči do ušes v pogreških svojega prednika: tudi on je živel v domišljiji, da je nenadomestljiv in nepremagljiv, — čemu bi torej kaj popuščal v korist nasprotni mu stranki?!

Naša stranka je torej šla pogumno v boj, ker tudi pozna naše ljudstvo v deželi, med katerim je čedalje manj prostora za brezdomovinski klerikalizem. In že prvi poskus se je sponesel tako, kakor rojaki naši izven dežele niso nikdar pričakovali, t. j. dosegli smo večino, dasi le majhno, volilnih mož.

Danes volijo torej že poslanca. O volitvi in vseh bo mogoče morda še kaj povedati na drugi strani, tu le naglašamo zopet in zopet, da današnja zmaga tiče narodno-napredni stranki, ako storé vsi naši možaki svojo dolžnost. In kaj drugega nego dolžnost niti ne zahtevamo od njih! Le žalostna nemarnost in izdajalstvo kdo vé iz kako skrivnih vzrokov bi moglo potisniti našo stranko v manjšino.

Tako stoji naša stvar danes. Vspeli tega volilnega boja dokaže se tekom

dneva, v koliko je vse zlato, kar se nam je kot zlato svetilo.

Zmaga tiče torej nam! Ali povedano bodi že naprej, da bi nam i morebitna prevara ne vzela niti trohice poguma za bodočnost. Ta klerikalna zmaga bi bila zadnja, ki bi se še posrečila s spletkarijami, s korupcijo, s pomočjo neslovenskih življev.

Že danes stojimo s svojo organizacijo tako visoko, da z vso pravico računamo na oba mandata. In naše vrste se hitro množé, naša je vsa zavedna mladina: torej naša prihodnost na celi črti!

Ako bi danes propadli vsled grdih spletkarij klerikalcev, ki so vsega zmožni, tedaj bo toliko ložja in lepša naša zmaga v IV. kuriji. Zato naj ne bo nikdo poparjen, ako bi nas danes doletelo kako iznenadenje nam na škodo, kajti vedeti treba, da v tej kuriji Slovenci ne volimo sami, marveč da je tudi 172 italijanskih glasov. Tu je torej mogoča marsikaka kombinacija, ki je za Slovence več ali manj častna in koristna. Mi naprednjaki stojimo skrbno na straži in zasledujemo vsak korak klerikalcev; ako se oni vežejo z belcebubom, da bi nam škodovali, moramo poslati v boj če treba tudi nenavadna sredstva, da se ubranimo klerikalnih nasilstev. Naši ljubeznivi klerikalni nasprotniki naj nikar ne mislijo, da nas uženejo v kozji rog s svojo brezdomovinsko nesramnostjo, ker i proti tej znamo najti leka! Šah klerikalizmu v celi deželi!

Današnja bitka, ki bi morala končati z zmago našega kandidata, je jako poučen pojav za vse Slovence. Goriški Slovenci, ki imajo najdalje narodno ljudsko šolo, so znani, da so v vsakem pogledu najbolj napredovali in da razmeroma največ čitajo. Zato so se tudi tako odločno uprli klerikalizmu,

ko je pretil, da proplavi našo deželo. To dokažejo tudi današnje številke oddanih glasov, pa naj bodo za zaželjeni končni vspeh še tako neugodne, toliko bolj v slučaju, ako bode res tudi izvoljen kandidat narodno-napredne stranke g. dr. Henrik Tuma, kar bi se moralo zgoditi, ako bi klerikalci ne bili sposobni tudi najgrših sredstev v dosego svojih strankarskih naklepov.

In radi pogleda v bližnjo prihodnost se veselimo današnje volilne bitke, ki je brez dvoma vesel pojav napredne misli v naši deželi. Že danes nam zmaga tiče, upamo tudi na njo, računamo z golovostjo na zmago tudi v IV. kuriji — in s tem klerikalizmu odklenka za vedno. Kar je še treznih duhovnikov, se sami sprijaznijo z novim položajem, ki je le neizogiben rezultat mogočnih teženj, in v deželi napoči zaželjeni mir — za združno delo po stalnih načrtih. Dollej pa: boj klerikalizmu na celi črti!

Dopisi.

Planina nad Vipavo, dné 29. decembra 1900. — Nekaj strašnega je Lilo za nas Planince, kar je počel g. nunc v teku volitev in se sedaj. Prihajali smo po navadi v cerkev, da bi poslušali božjo besedo. Toda, glej g. Tončeta Antončiča! Namesto da bi nam propovedaval božjo besedo, nas je zmerjal z vsakovrstnimi psovkami. O, uboga prižnica! Če bi ne bila trdna, gotovo bi se bila podrla. Kajti g. nunc se je vedei na njej kot pristen glumač. Govoril je tako zamolklo, kakor da bi bil navdahnjen od spodnjega sv. Duha, da bi se ga morali že po govorjenju bati. Zvijal se je na prižnici kakor premagan zmaj; zdaj na desno, zdaj na levo, naprej, toliko da ni padel črez prižnico na ljudstvo. S kratka, tako se je vedel, kakor da bi delal „Kraftübunge“. Psoval nas je, da smo liberalne cunje in barabe. Da se celó vseveden je! Kajti prorokoval nam je, kakšne smrti homo umrli. „Kot svinje bodele —

kreпали!“ Prosimo vas, ali veste, kako poginejo svinje? Gotovo ne! — Svinje zakoljejo z nožem. Nas pa, če Bog da, ne bodo. Vemo, da bi nas vi, g. nunc, radi zaklali z nožem, če bi vam bilo mogoče. A nas ne bodele ne!

Toda to se je dozdevalo njemu samemu preveč. Popravil je to ter rekel, da smo podobni le trsu v puščavi, katerega lahko maja vsak veterček, in da smo zaslepljeni.

Gospod Tonček! Nismo lahko majajoci se trsi, ampak trdni — neomajani hrasti, katerih ne bode omajal se toliki veter vaših groženj.

Ko je te psovke slisal čisto priprost kmet, se vzdigne s svojega sedeža ter odide iz cerkve. Na vratih so ga vprašali, kam gre. „I, ven“, je odgovoril; „prišel sem poslušat v cerkev krščanski nauk, ne pa zmerjanje.“

Tudi zasleplenci nismo, g. nunc! Jelenka, Jelenka smo volili; ta bi nam pomagal orati, ne pa —. Ali pa, da bi volili črnosuknarja Žitnika! Kaj bo neki ta vedel za naše potrebe! Volili smo kot razumni možje našega velezaslužnega moža g. Božiča, ki ve in pozna kot kmet vse naše razmere. Le poglejte, koliko je storil za našo občino. Nismo torej zasleplenci ne!

Posebno izkazano pa je bilo ljudstvo preteklo nedeljo, to je 23. decembra. Namenil se je bil g. nunc ponoviti ob kratkem sv. zakramente. Da, ponovil jih je; toda bolj z raznovrstnimi psovkami, kakor z naukom. „Gorje vam Planincem in sploh vsem po celi dolini, ki ste tako daleč zašli. Bog vas je zapustil in vas zapusti tudi v prihodnje. Nobene sreče ne bodele imeli ne pri eni, ne pri drugi stvari, najmanj pa pri vinski letini. Glejte! sedaj služite hudiču in zlorabite sv. Duha, kateremu ste obljubili pri sv. birmi, da boste trdni vojsčaki Kristusovi. A zdaj se vojskujete zoper cerkev! Ne spoštujete nas mašnikov itd. Gorje vam!“ Med tem jih je slo zopet več iz cerkve. Kaj bi neki poslušali te neumnosti. Glejte torej, g. nunc, kdo je kriv, da vera peša? Vi sami, ki tako-rekoč podite ljudi iz cerkve.

Za zdaj zadostuj to! Če pa nas tudi v prihodnje ne pustite v miru, slišali boste še kaj boljsega . . . Tudi o agitaciji vaše Neže . . .! Neomajani trsi planinski.

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Daj.)

V tej muki, negotovosti in gorju je izgubljal svoje zdravje in svojo svežost. Kot gospodar je postal okrut in nespameten. Sužnji ter zlasti oproščenci so se mu trepetaje bližali; ko pa so jeli padati po njih neusmiljeni ter nezasuženi udarci, so ga jeli skrivoma sovražiti. On je to videl in še huje čutil svojo osamljenost ter se še tim huje maščeval nad njimi. Premagoval se je samo pred Kilonom, ker se je bal, da ne bi opustil iskanja. Kilon je to opazil, ga nadvladal, ter postal čimdalje bolj nadležen, zvišuje neprestano svoje zahteve. Iz početka je neprestano zagotavljal Vinicija, da pojde vse izpod rok brzo in urno; sedaj pa si je jel izmišljevati vsakovrstne zapreke, in dasiravno ni nehal trditi, da bo njegovo iskanje imelo dober vspeh, vendar ni več tajil, da bo iskanje trajalo še dolgo.

Konečno, po dolgem pričakovanju, je prišel k njemu tako mračnega lica, da je Vinicij kar zbledel, ko ga je pogledal. Skočivši proti njemu, je komaj imel toliko moči, da ga je vprašal:

»Ali je ni med kristijani?«
»Ne, ne, gospod,« odvrne Kilon, »toda med njimi sem našel tudi zdravnika Glauka.«
»O kom govoriš; kdo je ta?«

»Ali si že pozabil, gospod, na starca, s katerim sem potoval iz Neapolja v Rim, in radi katerega sem, ko sem ga branil, prišel ob dva prsta, radi česar ne morem držati peresa? Razbojniki, ki so pograbilili njegovo ženo in otroke, so ga sunili z nožem. Pustil sem ga skoro že umirajočega v neki krčmi pri Minturni in dolgo sem se jokal za njim. Sedaj pa sem se prepričal, da še živi ter da pripada h kristijanski občini v Rimu.«

Vinicij, ki ni mogel razumeti, za kaj tu gre, je razumel samo to, da oni Glauko je nekaka velika zapreka, ki ovira poiskanje Ligije! Vsekako pa je potlačil svojo jezo, ki je že silila na dan ter dejal:

»Ker si ga branil, je njegova dolžnost, naj ti bo hvaležen in naj ti pomaga.«

»Oh, dostojni tribun! Niti bogovi niso vedno hvaležni, a kaj še le ljudje?! Da, dolžen mi je hvalo! Na nesrečo pa ima stari slab spomin, pa mi radi tega ni samo nehvaležen, marveč me, kakor sem izvedel od nekaterih enovercev, še dolži, da sem bil dogovorjen z razbojniki in da sem jaz povzročitelj njegove nesreče. To je plačilo za moja dva prsta.«

»Prepričan sem, da je temu tako, kakor on trdi!« reče Vinicij.

»Torej veš, gospod, več, nego on,« odvrne mirno Kilon, »ker on si samo misli, da je bilo tako, kar pa ga vsekako ni oviralo, da ne bi nahujskal zoper mene kristijane, hoteč se nad menoj maščevati. On je namenjen to gotovo storiti, in tovariši se namenjeni, pomagati mu. Na srečo mu ni znano moje ime in v oni hiši, odločeni za molitev, me ni spoznal. Jaz pa sem ga takoj spoznal ter ga celo hotel objeti. Zadržala me je samo previdnost, kakor tudi moj običaj: premisliti vsak korak poprej, predno ga storim. Ko sem

šel iz hiše molitve, sem jel poizvedovati pe njem, in oni, ki ga poznajo, so mi rekli, da je to človek, katerega je izdal njegov tovariš iz Neapolja. Sicer bi itak ne vedel, da on to govori o meni.«

»A kaj je to meni mari? Povej mi, kaj si poizvedel v hiši molitve?«

»Tebi, gospod, to seveda ni mari, toda meni je to zelo mari, kakor tudi moja koža. Ker pa hočem, da bi me preživel moj nauk, se rajše odrečem nagrade, katero si mi obljubil, nego da bi žrtvoval življenje nečimnemu mamonu, brez česar kot pravi filozof, znam živeti in iskati božjega resnico.«

Vinicij pristopi k Viniciju in mu prijazno licem ter spregovori z zamolklim:

»A, kdo ti je rekel, da . . . prej doleti smrt iz Glaukove roke nego iz moje? O, kod veš, pes, da te ne pokopljem na svojem vrtu.«

Kilon je bil bojazljivec. Hipoma je razumel, da je troba samo še jedne besede, pa bo po njem.

»Hočem jo iskati, gospod, in najdem jo!« zakliče urno.

Nastalo je molčanje, in bilo je slišati samo urno dihanje Vinicijevo ter oddaljeno petje sužnjih, ki so delali na vrtu.

Ko se spriča Grk čez nekaj časa, da se je pomiril mladi patricij, reče:

»Smrt je šla mimo mene, toda gledal sem jo tako mirno kakor Sokrat. Ne, gospod, nisem rekel, da se hočem odreči iskanja; hotel sem samo reči, da je to iskanje združeno z velikimi nevarnostmi zame. Dvomil si ob svojem času, če se nahaja kak Euricij na svetu in ker si se prepričal na lastne oči, da sin mojega očeta govori resnico, torej me menda nimaš na sumu, da sem si izmislil Glauka?«

Komen. 1. januarja. († Ant. Mrak.) — Po kratki a mučni bolezni (vnetje reberne mreže) je umrl tukajšnji c. kr. gozdnar Ant. Mrak v starosti 62 let. Mož je bil za gozdnarstvo, osobito za pogozdovanje Krasa, jako zaslužen mož. Vselej teh zaslug ga je Njeg. Veličanstvo odlikovalo s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Imel je že 39 službenih let in po končanem 40. letu je mislil stopiti v pokoj, a tako ga je Bog poklical v pokoj, preje nego je mislil on in vsi drugi.

Včeraj je bil lep pogreb. Videli smo ljudi iz vseh slojev. Za rakev je nesel predsednik „Lira“ na blazinici zaslužni križec in za njim je stopal g. c. kr. okr. glavar z gosp. gozdnim svetnikom in drugimi gozdnimi uradniki iz Trata in Gorice, potem pa tukajšnji uradniki, učiteljstvo, starasinstvo, orožništvo in mnogobrojnega naroda.

Naj se omenim, da so mu pevci društva „Lira“ zapeli lepe nagrobnice pred hišo, v cerkvi in na grobu.

Naj blagi mož v miru počiva in na evidenje nad zvezdami!

In Goranje Branice, 25. decembra 1900. — V „Prim. Listu“ stev. 52. smo citali dopis z Raše, da je neki mladenič dobil šest zrn iz puške nekega lovca.

Pise tudi, da je bil mladenič obstreljen vsled zamujene službe Božje.

Zato tukaj povemo gosp. dopisniku, da mladenič je bil pri sv. masi v Štjaku, potem je šel le gledat, ni pa služil ne 60 kr. ne 1K.

Povemo tudi, da oče mladeničev ni bil kriv sinove nesreče, čepravno je volil pri volitvah za narodno-napredno stranko!

Mogoče pa, ako bi volil oče po g. dopisnika volji, bi morda ne prišlo zrnje mladeniča!

Gosp. dopisnik očita nekaj tudi nekemu mladeniču-vojaku, ker se je leta 1899. ponesrečil.

Ako je pa g. dopisnik pri zdravi pameti, se mora sramovati, nesreče svojega bližnjega kot kako hudodelstvo oznanjevati.

Ali ne ve g. dopisnik, da smo vsi pod enim Bogom, torej tudi njega lahko zadene Božja roka kakor tistega mladeniča.

Znabiti je bil tudi prejšnji g. vikarij Bratina iz Gabrij „liberalce“, ker je tudi njega zadela nesreča?

Torej ako ne ve g. dopisnik večjih hudobij očitati, naj se to molči. Pise tudi, da mladenič ne more delati, mi pa dobro vemo, da dela mladenič za g. dopisnika, ne pa gosp. dopisnik za njega. Tirjamo pa od g. dopisnika, da v cerkvi nam oznanjuje Božjo besedo, ne pa liberalcev vedno imenovati, ker sploh mi ne vemo, kaj so liberalci. Če pa hoče g. dopisnik nam kaj o liberalcih razjasniti, nas mora v kako gostilno poklicati, ne pa v cerkvi, ker cerkev je hiša molitve. „Liberalce“ pa mora kaka jed biti, ker gosp. nunci tako radi imenujejo to besedo.

Pri nas ne poznamo „liberalcev“ smo pa naprednjaki!

S Krasa. — (Gospod nuncčeve klobase.) — Slišal sem v neki gostilni v Sežani tri osebe, ko jih je vprašal krčmar, kaj bodo jedli; oni so odgovorili, da nuncčeve klobase, ker so prišli na preiskavo, ko jih je g. nunc iz Gor. Branice zatožil radi javnega miru in klice živio dr. Tuma.

V tisto gostilno pa je bil prišel tudi neki klerikalni pristaša. On je pa rekel, da ne je klobas, ker je petek. Potem ga vpraša krčmar, ali hoče imeti prasičja jetra! On odgovori da, ma morajo biti na olju cvrta.

Potem so se razgovarjali, da zmiraj g. nunc v cerkvi oznanjuje, da ima tudi „fraj“ biro (pa saj „fraj“ biro ima tudi vsak berac) in da se mu ne mora tudi poljskih pridelkov prinesiti. Pa saj mu ni treba nositi, ker ima svojega brata, ki hodi okoli, kakor kapucin, pa je še huji, kakor kapucin, ker njemu pride vse prav, naj bode repa, zelje, krompir, fižol, turšica, seno, pa tudi klobas in gnjatij se ne brani itd.

Pa za letos jih je dosti pojedel, ne da bi bil treba požirati, ker ti trije so rekli, da jedo njegove klobase in ravno tako bo pri drugih, razun pri treh. Pa tudi tisti mu jih prav dosti ne prinesejo, ker jih lahko doma porabijo. Zatorej tudi njegovi volilni shodi v cerkvi niso bili brez vspeha, ker kadar je govoril o politiki, je prav glasno in zastopno kričal, kekar pa oznanuje Božjo besedo, pa tako jeclja, da ga nihče ne razume. Ali pri nas nič ne opravi, ker nismo Štanjelci, da bi nam g. nunci komandirali. Res je dosti pomagal v cerkev, pa saj ni nič prinesel v Branico. Lahko pomaga v cerkev, ker ga Braničarji prav mastno plačujemo, pa on hoče, da bi mu bili vsi podložni. Če kaj pomaga, mu bo Bog poplačal v nebesih, ne pa tirjati od nas plačila, ker že tako preveč plačujemo. Omenjam se, da sem videl, da tistim trem se niso nič hlače tresle, in mislim da se jim tudi ne bodo, ker kedar so odhajali, so glasno rekli živio dr. Tuma in narodno-napredna stranka ter veselo odšli po Krasu.

Neki Kraševcec.

Domache in razne novice.

„Soča“ izhaja trikrat na teden: ob torkih, četrkih in sobotah ter stane:

za celo leto glđ. 6-60,
» pol leta „ 3-30,
» četrt „ „ 1-70.

Naročnino je plačevati naprej vsaj četrt leta.

»Kažipot« dobé vsi naročniki do 10. januarja. — Kdor pa ne namerava biti več naročnik, naj vrne takoj drugo številko.

Današnje številke smo razposlali mnogim bolj znanim možem v deželi. Vračati je ni treba. Kdor je sam ne mara, naj jo izroči komu drugemu.

Somišljeniki! Zdaj je pravi čas, da pridobite »Soči« in »Primorcev« novih naročnikov in s tem stranki vrlih sobojevnikov. Na delo!

Uredništvo in upravništvo.

Današnja volitev v V. kuriji. — Sinoči šele se je prav pokazalo, zakaj so slovenski klerikalci nekam tako gotovi zmage. Česar se je bilo le bati, to se nam je sinoči potrdilo. Iz Furlanije nam je namreč došlo sporočilo, da — Zanetti jevi klerikalni pristaša ne le da nočejo voliti laškega kandidata, marveč da oddajo svoje glasove dr. Gregorčiču. Morda bomo mogli nize

pred sklepom lista tudi se povedati, ali se je ta zanimiva novica uresničila ter v koliko se nam utegne posrečiti, da prekrižamo take grde klerikalne račune. Vsekakor je to prvi slučaj, da Slovenec išče pri Lahih pomoči proti Slovencu. Take lepe case nam je preskrbel „ljubljenec“ vitez dr. Gregorčič!

Z dežele smo dobili sporočila, kako so razni duhovniki lovili volilne može v svoje mreže; edino sredstvo so: objube različnih osebnih dobrot in — najgrša korupcija. Upamo pa, da so skušnjavci zadeli povsod ob trde značaje. Žalostno je, ako duhovniki tako brezvestno demoralizujejo naše ljudstvo! Maščevanje ne izostane!

Volitev v Gorici je pričela ob 9. uri, drugod menda povsod ob 10.

Komisija v Gorici mešana. Ozje volitve ni bilo, marveč izvoljeni so bili 3 od klerikalne stranke, ki so dobili največ glasov. — Volitev se vrši mirno na tri strani. Italijani volijo vsi Finetti. — Na naši strani manjka par mož!

Vspreh prve volitve je ta:

	Tuma,	Gregorčič,	Finetti:
1. Gorica . . .	53	70	45
2. Tolmin . . .	30	14	—
3. Bovec . . .	7	3	—
4. Cerkno . . .	5	13	—
5. Sežana . . .	41	19	—
6. Gradišče . . .	5	25	77

Skupaj . 141 144 122

Ozja volitev med Tumo in Gregorčičem!

V Gorici je naša stranka zgubila en glas (gotovo Deskle!).

Na Tolminskem smo dobili vse naprej zagotovljene glasove. V Tolminu se je en glas zgubil, ako je točna naša zasebna brzojavka.

V Gradišču je dobil Tuma 5 slovenskih glasov, Gregorčič 6 slovenskih in 20 italijanskih (o sramota! Kar smo rekli, to se je zgodilo! Slava vitezki Gregorčič! Vrh tega je dobil Kristan 8, Zanetti 3 in dva listka prazna (gotovo dveh demokratov.)

Ozja volitev torej od dvema Slovenema, med Tumo in Gregorčičem. Z ozirom na skandal v Gradišču, kjer so laški klerikalci volili raje slovenskega klerikalca nego domačina, utegnejo v ozji volitvi liberalci vrniti milo za drago in bodo volili Tumo. Upanje torej, da je zmaga dr. Tume zagotovljena. On je dobil večino slovenskih glasov, katerih je vseh 265, njemu torej zmaga tudi tiče! Večina našega ljudstva se je s tem danes izrekla za narodno-napredno stranko. Slava! — Volitci četrte kurije imajo danes prekrasen zgled! Naprej tako v napredni tabor!

„Gorica“ od ponedeljka, to je dne 31. decembra 1900., je res na način, njej prav primeren, zaključila preteklo leto. Kaj je napolnila tu lažij, podlih podtikanj in skrajnih lopovščin proti dr. Tumi, tega ni mogoče popisati. Našli so zopet „rodoljuba“, ki se je obregnil ob dr. Tumo skrajno infamno, prav lopovsko, kakor so bili našli lani pri državnozborni dopolnilni volitvi kurata Budina iz Pevme, ki je bil naperil strupene besede nasproti svojemu dobrotniku, g. dr. Stančiču. Takih rodoljubov, ki se bojujejo s tako nepoštenim orodjem, kakor oni v „Gorici“, nas obvaruj Bog. Ako ima dr. Gregorčič le še kaj poštenega človeškega in slovenskega čuta v sebi, bi se moral sramovati od skrajnosti takih svojih zagovornikov. Ves uvodni članek v „Gorici“ ima namen pokazati, da edino le dr. Gregorčič je delal na našem narodno-političnem polju tekoma zadnjih desetih let, dočim to ni res. Delali so tudi drugi, delal je pred vsemi Andrej Gabršček, in ko je prišel se dr. Tuma, je ta slednji popolnjeval zapriceto delo, in izvršili smo bili tisto narodno delo, katero smo imeli do zadnjih dogodkov, kolikor toliko skupno zgrajeno. Dr. Gregorčič je dajal le ime delovanju drugih; če je pa kje

soglasal s kom, no, mili Bože, je že vedel zakaj; pri tem pa je premišljeval, zakaj da že on ni prišel na to ali ono idejo! I, zakaj? Ker ni znal! — Cela številka „Gorice“ mr-goli lopovščin, katere smo sicer že zdavnaj zavrnili; ali se ponavljajo dan za dnevom kakor gobe po dežju. Vse, karkoli jim je dopustila njihova lopovska narava, so že uporabili proti naprednjakom, ali dokazali se vedno niso svojih trditvev. Tirali so razne stvari celo pred sodnijo, kjer pa so zadobili po izrečenih obsodbah le naslove denuncijantov, tatov časti ter so doživeli pod „nekrivo prisego“ skrajno blamazo! Taki življi so se združili v boj proti poštenjaku in možu dr. Tumi! Doživeli so razne poraze za svoje l u m p a r i j e, naj ga doživé še danes!

Silvestrov večer v čitalnici se je vršil, kakor običajno, s petjem, godbo in igro v splošno zadovoljstvo. Vdeležba je bila precejšnja. Po tomboli je nastopil Cahej ter se v kratkih besedah poslovil od prejšnjega stoletja, na kar so si navzoči voščili veselo novo leto. Večer je skonciral s plesom.

Strah v čitalnici — Cahejda na novem polju. — Mali Cahej je dobil novo polje za svoje „delovanje“. Dozdeva se nam, da v deželnozbornih aktih ne najde ničesar več, ob kar bi se mogel na znan njegov nepošten način obregniti, ker močje to zna tako izvrstno, kakor nikdo v naši deželi. Dajte mu pisane tri vrste ali pa spustite se z njim v kratek pogovor, pa napiše o vas tako sodbo, kakor tisti slavnostni državni pravdnik v pregovoru, ki je rekel, da ugonobi vsakoga, ako mu da le par besed pisanih. „Tajnik“ naše čitalnice v Gorici, blagovodni gospe Ernesto Klavžar, je blagovodil v svoji mičkani velikosti napisati odgovor na povsem stvarno poročilo in svarilo gledé na občni zbor naše čitalnice. — Najprvo govori o blamaži, katera grize neko gospodo, ker jo je isti dan doživela. Izživani so (to se pravi: ta „so“ so gospod Ernesto Klavžar!) in zato morajo govoriti. Ali kaj govore? Samo nadaljujejo svoje podle laži in podtikanja! Čutiljo se primorane, da lažejo, da že na lanskem občnem zboru so hoteli naprednjaki vzeti čitalnico v svojo oblast, kar ni res! Gospodje, izvzemši Klavžarja, ker ga ne štejemo v tako družbo, prosimo, povejte, kaj je storila naša stranka lani: in kaj je storila letos, da jej očitate v „Gorici“ agitacijo in nekako hlepenje po čitalnici?! Ako hočete govoriti resnico, je ista le ena, in ta se glasi, da je znala naša stranka vedno čuvati čitalnico visoko nad strankarske prepire ter se je držala strogo tega načela: vsaj v to društvo ne strankarstva! Drugače pa klerikalci, na čelu jim v tem pogledu neizogibni Cahej, ki se je predzrnil celo že lani na Silvestrovo pikniti na skrajno zloben način, kakoršnega je sposoben le tak „mož“, kakor je Klavžar, čitalniške ude-naprednjake. Tu bi vprašali g. Caheja, ki je pisal sestavek „O občnem zboru goriške čitalnice“ v zadnji številki „Gorice“, kateri so bili tisti neudje, ki so so bili ukradli (gosp. Ernesto?) vmes lani na občni zbor in so glasovali?! Govorite; ako ne, dobite naslov, ki edino v a n pritiče! — Za letošnji občni zbor ni bilo nobene agitacije, pravi „Gorica“. Hm! Čudno pa, da so hektografovali listo in da so prišli na občni zbor močje, pardon, gospodje, katerih ni bilo nikdar na občnih zborih! Hm, hm, nobene agitacije, hektografovani listki, izredni udeležniki!! Res izredna prikazen, pravi „fine de siècle“! Glej, glej, pa zakaj so prišli? Za Boga, saj so vendar imeli dovolj vzroka! Strah jih je bilo! Gabršček se je hotel uriniti v čitalnico, in sicer kar za predsednika čitalnice, kar bi pomenilo katastrofo in grozen polom našega čitalniškega društva. Kdo ve, kdo si je izmislil ta strah? Ali kak pogojzden mož, ali kak zakasneli klerikalni vadniški učitelj, ali kak penzionist, ali kak duhovnik, ali kak povišani profesor, ali kedo? Morda pa zopet „v e l e u m“ Cahej? Najbrže! — Strah je po sredi otel, okoli pa

Toda ko bi bila to samo izmišljotina in ko bi mogel povsem varno hoditi med kristijani, kakor sem hodil nekdanj, pa bi dal za to ono revno staro sužnjo, katero sem kupil pred tremi dnevi, da me bo oskrbovala v moji starosti. Toda Glauko, gospod, živi in ako me on zagleda, pa je gotovo, da me ti več ne zagledaš, in kdo ti v tem slučaju poišče deklico? — Umoknil je za trenutek, si otrli solzo ter nadaljeval:

»Kako naj jo iščem, dokler Glauko živi, ker lahko vsaki hip naletim nanj; in ako se to zgodi, pa me bo konec, in z menoj vred bo tudi konec mojemu iskanju.«

»Kam meriš? Kaj svetuješ? Česa se nameravaš lotiti?«

»Aristotel nas uči, gospod, da se manjše koristi morajo žrtvovati večjim, in kralj Prijam je pogostoma dejal, da starost je težko breme. To breme starosti in nezgode teži Glauka že davno, in sicer tako močno, da bi bila smrt zanj le dobrot. Kaj je po Senekovem mnenju smrt drugega nego osvobojenje?«

»Sali se s Petronijem, ne pa z menoj; sedaj pa povej, kaj hočeš!«

»Ako je krepost to, kar je neumnost, pa naj dopusté bogovi, da ostanem bedast na veke. Hočem, gospod, na vsak način odstraniti Glauka, kajti dokler on živi, je moje življenje in moje iskanje v neprestani nevarnosti.«

»Najmi torej ljudi, ki ga pobijejo s palicami, in jaz jih plačam.«

»Oderó te, gospod, pozneje pa se bodo podvivali okoristiti se s tvojo tajnostjo. Lopovov je v Rimu toliko, kolikor je zrn peska v areni, toda ti niti ne verjameš, kako so dragi, kadar človek potrebuje njihove pomoči. Ne, dostojni tribun. Kaj ko bi jih straž-

niki vlovili pri delu? Na vsak način bi povedali, kdo jih je najel in ti bi imel sitnosti. Mene ne bi obsodili, ker jim ne povem svojega imena. Nimaš prav, da mi ne zaupaš, kajti ako tudi nimaš vere v moje poštenje, moraš vendar pomniti, da tu gre za dve reči: za mojo lastno kožo ter za nagrado, katero si mi obljubil.«

»Koliko potrebuješ?«

»Potrebujem tisoč sestercev, kajti pomisli, gospod, da moram poiskati poštene lopove, kateri, vzevši aro, ne zginejo brez sledu. Za dobro delo dobro plačilo!«

Nekoliko pa potrebujem tudi sam, da si otarem solze, katere pretočim nad Glaukom. Bogove pokličem za priče, da sem ga ljubil v resnici. Ako danes dobim tisoč sestercev, pa bo njegova duša že čez dva dnij v Hadu in tam se le spozna, ako si ohrani spomin ter dar misli, kako sem ga ljubil. Ljudi najmem še danes ter jim porečem, na jim od jutrajšnega večera vsaki dan odtegnem po sto sestercev, dokler bo Glauko živ. Razun tega imam krasen načrt, kateri se mi ne sme ponesrečiti.«

Vinicij mu še enkrat obljubi zaželjeno svoto, ob enem pa mu prepove govoriti dalje o Glauku, ter ga vpraša, kake novice mu je prinesel, kje se potikal ves ta čas, kar ga ni bilo, kaj je vse videl in našel. Toda Kilon ni mogel povedati mnogo novega. Bil je še v dveh drugih molilnicah ter skrbno opazoval vse, zlasti še ženske, toda ni zapazil nobene, ki bi bila podobna Ligiji. Kristijan je ga že smatrajo za svojega, in od onega časa, ko je dal odkupnino za Euricijevega sina, ga zelo spoštujejo kot človeka, ki hodi po stopinjah Kristusovih. Od njih je tudi poizvedel, da je jeden njihov veliki postavodajec, neki Pavel iz Tarse vsled zatožbe židov zaprt v Rimu, pa je tudi sklenil, da se

hoče z njim seznaniti. Toda še bolj ga je razveselila novica, da je najvišji duhoven vse sekte, ki je bil poprej Kristusov učenec, in kateremu je Kristus izročil oblast nad kristijani vsega sveta, namenjen v kratkem času priti v Rim. Vsi kristijani ga hočejo videti z lastnimi očmi, vsi hočejo slišati njegov nauk. Gotovo se skliče radi tega veliki zbor, na katerem hoče biti tudi on, Kilon, navzoč in kar je še več, ker se bo v taki gneči lahko skriti, za to popelje tjekaj tudi Vinicija. In oba gotovo najdeta Ligijo. Ako Glauka odpravi, ne bo to združeno z velikimi nevarnostmi. Maščevati bi se mogli tudi kristijani, toda oni so znani po svoji miroljubnosti.

Na to jame Kilon pripovedovati, a to ne brez začudenja, da nikdar ni zapazil, da bi se bili kristijani vdajali razkošju, ali da bi zastrupovali vodnjake in vodomete, niti da bi bili sovražniki človeškega rodú, ali da bi častili osle ter se hranili z otročjim mesom. Ne, tega nikdar ni videl. Brezdvomno bi se med njimi našli taki, ki bi bili voljni za denar odstraniti Glauka, toda njihov nauk, kolikor mu je znano, zabranjuje zločinstva ter zapoveduje odpustčati krivico.

Vinicij se takoj spomni, kaj mu je pri Akti rekla Pomponija Grecina, in radi tega je rad poslušal te Kilonove besede. In dasiravno je njegova ljubezen do Ligije bila časih podobna mržnji, bilo mu je vendar drago, ko je slišal, da vera, katero je spoznavala ona in Pomponija, ni nikakor ogavna, niti zločinska. Pač pa se ga je polastila neka nejasna zavest, da je uprav to tajnostno češčenje Kristusovo provzročilo razkol med njim in Ligijo, pa se je jel bati te vere in sovražiti jo.

(Dalje pride.)

ga ni nič. — Res, prava gorostasnost je ta trditev, da občni zbor je veljal kot protest Andreju Gabrščaku, ker se je hotel uriniti v odbor kot predsednik! Gospod Klavžar, ali ste kaj mislili, ko ste pisali to lumparijo? Nič? O, da, mislili ste po svoj stari navadi! Niti na um ni prišlo nikdar A. Gabrščaku, da bi se bil potegoval za predsednika čitalnice, in istotako ni prišlo na um nobenemu naše stranke. To je zrodila je zlobna domišljija klerikalna! Skrajno perfidno je zatrevanje, da občni zbor čitalnice je bil glasan protest proti pogubni nameri, koje izvršitev bi bila čitalnica gotovo razrušila, češ, da se je hotel uriniti A. Gabrščak za predsednika, in skrajna lopovščina je, reči, da „protest“ (kak protest?) je veljal A. Gabrščaku. Kakva smelost! Andr. Gabrščak bi se se rad iznebil marsikakega delovanja, ker je tako obremenjen, ne pa da bi se potegoval on za predsedniško mesto v čitalnici. Sicer po dobro vedo vsi klerikalci s piscem Klavžarjem vred, da je podlo podtikavanje vsa tista pisava v „Gorici“ in da je resnica, da klerikalci so naskočili čitalnico ter uvedli v njo po zadnjem občnem zboru strankarsko politiko, katera gotovo ne bo v hasek čitalnici. Napravili so si strah, nepotreben strah, ali le zato, da bi jih „opravičeval“, in sicer zato, ker stoji neizpodbitno, da z zadnjim občnim zborom je uvedena v doslej še nedotaknjeno čitalniško društvo strankarska politika, in je radi tega stavljen obstoj društva na tenko tehtnico! Mi imamo v tem pogledu čiste roke, krivda zadeva — razkolnike!

Celo gardo. — „Gorica“, oziroma Klavžar v „Gorici“, pravi, da je prišla na občni zbor čitalnice cela garda uradnikov posojilnice in „Trgovsko-obrtno zadruge“. To je laž na katoliški podlagi! Čujte resnico. Od uradnikov posojilnice ni bil navzoč niti eden, od onih „Trgovsko-obrtno zadruge“ pa le en sam. In ta sam uradnik je tvoril celo gardo! Gosp. Klavžar, majhni ste, ali vidite pa grozno veliko!

Strankarstvo v čitalnici. — Nesramen je članek o občnem zboru čitalnice v „Gorici“, se posebno, ako se pomisli to: Dr. Tuma in Gabrščak sta člana čitalnice tako, kakor kdo drugi, Gabršček je celo ustanovnik. In glejte „Gorica“ piše tako, da se med vrstami razume, kakor da bi ne bila smela omenjena gg. na občni zbor. Gospodje, kam Vas pelje tak strankarski pojav? In potem se smelo trditi, da je Vam za obstoj društva, katero naj ostane nedotaknjeno? Ni Vam za to, nego za to je Vam, da Vi strankarsko gospodujete v čitalnici. Prvi strankarski nastop je bil storil predobro znani cvetnik V o d o p i l svoj čas, ko je bil še predsednik, ker je predlagal, da naj se izključita iz čitalnice dr. Tuma in Gabršček. Torej z ustanovnikom kar ven po klerikalnem receptu, in seveda dr. Tuma tudi! Tisti je bil prvi pojav skrajnega strankarstva, katero se je razvilo pa v velik očiten pojav na zadnjem občnem zboru. Nam prav nič ne imponujejo razni profesorji, uradniki in učitelji z duhovniki vred, ki so prišli na občni zbor v znamenju strankarstva, saj so nam znani tipi iz tekočega političnega boja. Obzalujemo le, da so zanesli strankarstvo tudi v čitalnico, kar jej ne bo v hasek. Da postopajo skrajno strankarsko, pa so pokazali s tem, da so odbrali prav največjega združbarja Klavžarja za tajnika, to je nekako za dušo društva. — Skrajno impertinentna je dalje opazka o „znanem ne u d u“. Ta znani neud je mlad akademik, katerega radi vidijo povsodi, kjer se prikaže v družbi. Ta mladi gospod je izvrsten pevec in kot tak je nastopal ob vsaki priliki prav rad na čitalniškem odru, in vselej je bila dika v petju. Ker je prišel pogledat na občni zbor, ne da bi volil, ga pikajo z „neudom“ ter tako rekoč mečejo iz društva, dočim so ga vabili še za Silvestrovo na večer v čitalnico, kateremu vabilu se je tudi odzval. Tu tiči največja impertinenca. Ti, mladina, zapomni si to in ravnaj se po tem. — Tudi o bivšem blagajničarju naj spregovorimo par besed. Trdè, da je že v poprejšnjem odboru odklonil odločno izvolitev, kar ni res. To nam spričuje najboljši gosp. Mercina, ki je govoril še dva dni pred občnim zborom z g. bivšim blagajničarjem in je bilo iz govora jasno posneti, da ni na čistem, ali sprejme ali ne sprejme zopet odborništvo. Rekel pa je g. M., da naslednik bo imel lahek posel, ker je g. K. vse lepo uredil. V zahvalo mu niso vedeli tisti „mirjoljubni“ gospodje, ki so prišli na občni zbor reševati čitalnico, niti besedice! Jako značilno. Za danes dosti, ali se vidimo še, ker Klavžarjevega strankarstva ne more trpeti v čitalnici nikdo, ako mu je res kaj do društva in mu rodoljubje ni le humbug. Zdi se nam, da bo potreba z nova okreati tega prepirljivega človeka tako, kakor se je to zgodilo že lani. Lepo molčal je na razna na resnici stoječa očitanja, le „zlorabo uradne tajnosti“ si je bil zbral, da je nas tožil! Potem, ko je bilo čas nastopiti, je pa potegnil rep med noge in „zamudil“ rok. Pogubonosnega delovanja tega moža ne moremo trpeti ne v deželni hiši, in tudi ne v čitalnici. Zato pa poskrbimo, da ga odstranimo. Čahejček, le bodite pripravljen na vse!

Javni protest in vprašanje novemu čitalniškemu odboru v Gorici. — Članek o občnem zboru „Goriške čitalnice“ v „Gorici“ od 31. decembra 1900 je tako skrajno zlobno in zavito sestavljen (prav podoben Klavžarju), da moramo v imenu resnicoljubnosti in v skrbi za obstanek društva slovensko protestovati proti taki pisavi. Ob jed-

nem vprašamo, ali je sposoben Ern. Klavžar po svoji znani preteklosti in po dejstvu, da je strastni klerikalni strankar, biti tajnikom (torej nekako „duša“) našega društva, ki ima biti „varno zavetje goriski inteligenciji“? Maslo se še ni stopilo, torej — — —? Posledice?! Več članov.*

Krščanska usmiljenost. — V goriski okolici živi ubog značajan delavec, ki ima devetero nedoraslih otrok, katere vzgojuje prav tako, kakor pritiče pravemu kristjanu. Zvedel je, da neki gospodar bi imel dela zanj. Šel je k njemu in ga poprosil za delo. Ali glej! Ta krščanski gospodar, seveda podpihujen od nunca, se je zadržal nad njim: Zvedel sem, da ste liberalci; takim ne dam zasluzka. In zapodil ga je. Mož je odšel, premišljevalje, kaj takega je storil, da je liberalci in da mu tisti gospodar noče dati zasluzka. Premišljeval je revž in premišljeval ter prišel slednjič do zaključka, da vsakega, kdor se jim ne hlini ter misli s svojo glavo, smatrajo za liberalca, kateremu treba vzeti celo vsak zasluzek. Vse po krščanskih načelih, po pravih krščanske usmiljenosti!

V zakristiji. — V Kanalu je bilo. Mežnar je bil vzlet namesto novega staro ogrinjalo, s katerim je ogrnil g. kaplana, ki je povzdignil pred altarjem Najsvetejše. Ko je držal Najsvetejše v rokah, je zapazil kaplan, da ima staro ogrinjalo na sebi mesto novega. Začela ga je lomiti jeza in ko je odložil Najsvetejše ter prišel v zakristijo, je začel rentaciti nad mežnarjem in končno ga je udaril v obraz, da je mož dvakrat kri bruhal iz sebe. Dostavljamo, da kanalski mežnar je poznat in priljubljen mož ter da ima že 64 let. Mladenci, ko so to izvedeli, so demonstrirali po Kanalu ter dajali glasan protest proti divjemu postopanju kaplana. — Kurat Budin v Pevni tepe ljudi na javni ulici, kanalski kaplan pa tepe mežnarja v zakristiji. Le naprej, le uklanjajte se jim ter nastavlajte jim hrbet in obraz, da bodo bili po Vas s svojimi posvečenimi rokami!

Kreditni za ceste in mostove. — V državnem proračunskem provizoriju, ki je bil v nedeljo proglašen, se nahajajo tudi krediti za nekatere ceste in mostove. Tako na primer:

- 1.) Za dva železna mostova v Bovcu na državni cesti 30.000 K;
- 2.) za gradbo mosta čez Idrijo pri Mirniku 3000 K;
- 3.) za zgradbo ceste ob Lijaku 16.000 K;
- 4.) za izvršitev obmejnih cest na Kanalskem med Idrijo in Sočo 20.000 K;
- 5.) za zgradbo okrajne ceste Staroselo—Breginj—Logje in za baško cesto 20.000 K;
- 6.) za popravilo koroške državne ceste med Desklo in Rodežem 9.200 K;
- 7.) za zgradbo braniške ceste 20.000 K;
- 8.) za preložitve državne ceste med Kobaridom in Trnovim 40.000 K;
- 9.) za zgradbo ceste ob levem bregu Soče od Kanala do Vogrška 60.000 K;
- 10.) za vzdrževanje državne ceste po Idrijski dolini od Usnika do Idrije 20.000 K;
- 11.) za zgradbo baške ceste čez Hudojužno eo kranjske meje 36.000 K;
- 12.) za obnovitev po nevihtah poškodovanih občinskih potov pri Ročinju posebno pa za pot med Ročinjem in Kambreskem 10.000 K;
- 13.) za popravilo okrajne ceste med Rihembergom in Komnom 8000 K in
- 14.) za most čez propad Tominske in za napravo poti od St. Petra do Čadrv 8000 K.

„Gorica“ kuje kapital za dr. Gregorčiča tudi iz teh kreditov, dočim se vidi na prvi hip, da so jih narekavale pred vsem le državne potrebe. Dr. Gregorčič stoji pri tem le ob strani. Pripisovati pa se mora njemu seveda vsaka reč, tudi če se niti ganil ni za njo, kot posebno zaslugi! To znanjo.

Požar na postaji. — Včeraj v jutro okoli tretje ure je bil nastal na postaji v prostorih carinskega urada ogenj. Prihтели so na pomoč ognjegasci iz mesta, ki so kmalu zadušili ogenj. Skode je okoli 2000 K.

Umrlijnost v Gorici. — Tekom preteklega leta je umrlo v Gorici 816 oseb. Odkar obstoji novo pokopališče, to je od 1. septembra 1880., je umrlo, izvzemši vojake, 14.764 oseb. V mesecu decembru lani je umrlo 80 oseb, med njimi 26 tujcev.

Agitator v krilu. — Iz Planine pri Vipavi nam poročajo, da kuharica tamkajšnjega gosp. nunca je agitovala okoli pri posestnikih, kako da naj volijo. Seveda najprvo se je sprtvala nad ženske, in te so morale obdelovati potem možke, da naj volijo tako, kakor želi gosp. nunc po g. čni kuharici. Nò, marsikdo je mirno poslušal agitatorja v krilu, ker je imel pred njo respekt in se je bai zamere v farovžu, ali pri F. M. je pa le slabo naletela. Dobil jo je v kleti, ko je obdelovala ravno njegovo ženo. Ko je čul, kaj govori, jo je posteno zapodil, češ, da agitatorja v krilu ne potrebuje pod svojo streho. In šel je agitator v krilu jeznj proti farovžu, mož pa je volil po svojem prepričanju.

Ga že imamo. — Dlje časa že prihajajo naslovljena na upravništvo „Soče“ v nemškem jeziku pisma in razglednice, polne najpoglejših besed, dotikaje se raznih reči, kakor more storiti le kak pravi lopov. Niti mrtvih ne pusti na miru. Sedaj pa se je nam posrečilo primerjati rokopi s drugim, ki je v naših rokah, in ne motimo se več, da imamo tička. Ako ima še kaj poslati, naj le pošlje, da napravimo razstavo klerikalnih lum-

parij. Tistemu možicu pa že primerno posvetimo o prvi priliki na pristojnem mestu.

Prva številka „Zvončka“ izide nekoliko dni pozneje zaradi izdelovanja nove glave, ki jo je napravil za list arhitekt gosp. Ivan Jager. „Prosimo častite naročnike, da potrpe to pot, v prihodnje bo list redno izhajal.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Iz dobro obveščenih praških krogov poročajo, da bo novi državni zbor sklican prve dni februarja meseca.

Volitev tekom tega tedna. — Do konca tega tedna bo izvoljenih za peto kurijo 52 poslancev, za mestno skupino pa 6. Nas Slovence zanima poleg volitev v peti kuriji tudi volitev mest in trgov na Kranjskem, v katerih so razvili klerikalci strastno agitacijo.

Proračunski provizorij. — Nedeljska št. uradne „Wiener Zeitg.“ je objavila kar šest cesarskih naredeb na podlagi § 14. Mej temi so: Budgetni provizorij za prvih šest mesecev leta 1901, računski zaključek za leto 1900, državna dotacija melioracijskega zaklada ter nekaj davčnih in pristojbinskih oprostitev. Objednem objavlja imenovani list nekaj pojasnil k posamnim naredbam. Budgetni provizorij se je moral z ozirom na pozni sestanek državnega zbora določiti za celo prvo polovico leta. S tem provizorijem se vlada pooblašča, da sme za slučaj potrebe najeti 50 milijonov kron, akoravno do sedaj se ni bilo treba posegati po tem sredstvu. Dotacija melioracijskemu zakladu je za leto 1901. povišana na 2.500.000 kron.

V Trstu bijejo naši bratje danes hud boj pri volitvi v peti kuriji. Ako bi slo po pravici, ako bi bili upisani vsi Slovenci v volilne liste, in bi jih ne bilo izpuščenih na stotine in stotine, ako bi vlada ne poliskala Slovenca povsodi nazaj ter ako bi slovenski socialni demokratje volili slovenskega in ne laskega svojega kandidata Učekarja, ki je slovenski odpadnik in sovražnik slovenskega naroda, potem bi morala zmagati postena slovenska reč. Tako pa je polno ovir na vse strani. Ali naj bo tak ali tak rezultat, zavest imajo tržaški Slovenci, da so storili svojo dolžnost.

V Istri se boji vlada nemirov, ki utegnje nastati danes ob volitvi v peti kuriji. Do izgrediv pride lahko, ker Lahji znajo izvrstno hujskati neuko ljudstvo v svoj prilog. Da bi se ne pripetilo kaj takega, je došlo na primer v Poreč pol bataljona vojakov iz Trsta. Leta 1897. so bili tam veliki izgredivi.

V Ljubljani volijo danes za mesto in trgovsko zbornico državnega poslanca. Nastopili so trije kandidati, dr. Tavčar, kanonik Susnik in Nemeč Baumgartner. Najboljše šance seveda ima dr. Tavčar. Poleg tega volijo na Kranjskem danes tudi druga mesta in trgi dva poslanca.

Državna ržona Avstrije in nemški državni jezik. — „Information“ prinaša dopis iz Prage in sicer iz neparlamentarnih krogov, v katerem dopisnik odločno zavrača Nemece, ki v imenu neke izmišljene državne ržone dokazujejo potrebo nadvladja nemškega jezika. Mi Slovani Avstrije — pravi — ne bi mogli prenašati ni jednote nemske, niti jednote slovanske države, in sicer na kratko zato ne, ker bi bilo to nasprotno resničnemu bitstvu Avstrije. Naše načelo se glasi: sloboden razvoj vseh narodnostij Avstrije po lastni moči, ki jo ima sleherni narod. Da Slovanom ne manjka zmisla za mejsebojno sporazumevanje narodov na centralnih institucijah države, to so vsikdar praktično pokazali in bodo dokazovali tudi v prihodnje tem rajše, čim odkriete se država odreče vsakemu poskusu za odškodovanja njih jezika tam, kjer ni nikake potrebe za splošno umevnost. Naj se da nam Slovanom enkrat jezikovna sloboda in čudili se bodo moči skupnosti, spajajoči vse dele Avstrije. Temu nasproti pa se morajo — dokler ne bo spolnjen ta pogoj — sramotno izjaloviti vsi poskusi, idoci za tem, da bi po juridiski formuli vsem narodom dekretirali nemški posredovalni jezik. To vendar tako jasno resnico naj bi si enkrat vzeli k srcu, ker le po nje spolnjenju bo možno odvrniti težke katastrofe.

Socialistični shod včeraj popoldne je bil sila zanimiv, Internacionalec, kandidat Učekar je — govoril. Ali ni že to čudež? Dosedaj so govorili zanj vedno le drugi. In kako je govoril! V vsakem stavku je bila beseda „ščava“. Nevarnost proti baje italijanskemu Trstu od „ščavov“. Na vseh vogalih da so ti drznezi nabili svoje „suženske“ proglaše Ako prodre dr. Rybář, postane Trieste — ščava. Na ta shod se seveda povrnemo. Za sedaj kličemo le sodruge Kristanu: Kaj poretete k takim razkritjem „internacionalnega“ srca Vašega kandidata? A, gospod Kristan? Tako piše „Edinost“ od 31. decembra 1900. Ali navzlic temu se ogrevajo slovenski socialisti za takega kandidata.

S slovenske umetniške razstave v Zagrebu. — V božičnih praznikih se je nakupilo že nekaj del slovenskih umetnikov, Kupljen je akvarel „Pozimi“ Ant. Gvaiza. „Močvirje“ Rik. Jakopiča, studija in akvarel „Furlanka“ Hen. Santel, brončeva vaza in relief T. Pogačnika. Vse te umetnine so nakupljene za hrvatsko umetniško društvo. Vseučilišni profesor dr. Kršnjavi pa je na-

bavil dve studiji (št. 78. in 81.) Hen. Santel. Profesor Kršnjavi pa hoče nabaviti se nekaj umetnin. Slika „Slovenka“ Ferd. Vesela pa se bržčas kupi za akademijo. Ta prelepi uspeh so dosegli naši umetniki že prve dni svoje razstave v Zagrebu, kjer se za slovenske umetnine občinstvo in časopisje prav živo zanima.

Ruski konzulat v Pragi. — Ze dlje časa se govori o ruskem konzulatu v Pragi. Avstrijska vlada takemu konzulatu ni naklonjena, kakor smo že omenili svoj čas, ali Slovani je nadaljujejo razpravljanja o tem konzulatu, in ni izključeno torej, da vendar pride do njega. Rusi priporočajo za konzula Čeha, ki bi bil ruski podanik. Imajo prav!

Buri. — Kitschener poroča, da Buri so zajeli glavno angleško stražo v Helveciji, kjer so ujeli okoli 200 mož. Baje so Buri zasedli tudi železniško progo pri Pizanu. Krüger je sporočil generalu Bothi, kar je tudi naznanil svojim poveljnikom, da Buri naj ali odložijo svoje orožje ali pa naj vodijo bolj samostalno naprej. Vsaka nada na vsako pomoč je izključena.

Kitajsko. — Iz Londona poročajo v zadnjem času, da 3000 Rusov prodira proti Afganistanu. Ti imajo baje nalog, biti le za predstražo drugi večji vojski, katera pride za njimi. V Batumu imajo pripravljenih za vojake okoli 1200 železniških vozov. Iz Londona poročajo Times, da so vsprejeli Kitajci vse pogoje velevlastij ter izdali izjavo na poslanike, naj takoj prično mirovna pogajanja ter se sklene premirje. Kitajski cesar baje celó zeli, da se pospešijo mirovna pogajanja.

Narodno gospodarstvo.

Na shod živinorejcev v Ozeljanu dne 30. decembra v prostorih Antona Spacapan se je zbralo nad polovico gospodarjev. Shoda se je udeležil vabljeni dež. odbornik dr. Henrik Tuma, ki je zborovalcem pojasnjeval različne načine, zavarovati govedo in pomen gospodarskega društva. Prvi pogoj uspevanja vsakega društva je, da se prizadeti člani zavedajo svoje moči v društvu in samoupravi. Gospodarsko društvo stremi na izboljšanje gospodarstva in le gospodarji sami bodo vedeli svoje koristi prav zas. patl. Izogibljajo naj se pa naši gospodarji posojilnic in društev, ustanovljenih po kranjski klerikalni organizaciji, ki imajo zgolj politične svrhe ter v prvi vrsti merijo na to, da spravijo in obdrže kmeta pod voljo duhovščine. Posebno male posojilnice z neomejenim jamstvom med kmeti, katere se zalagajo pri večji kranjski posojilnici, so popolnoma orodje le-te in kmetekemu posestniku prenevarne. — Živahnega razgovora se je udeležilo več posestnikov, posebno razumno in pazno posegel je vmes g. Fran Spacapan. Sklenilo se je soglasno, razgovoriti se še podrobneje med gospodarji o različnih vrstah zavarovalnic ter izbrati začasni odbor, ki naj dalje ukrene. — Shod je pokazal Ozeljanec unete za gospodarstvo, napredek in neodvisnost. Zupnik Grč a bi imel priti med nje učiti se, kako se je obnašati po shodih!

Razglas deželnega odbora. — Podpisani deželni odbor naznanja s tem, da je podelil pobiranje deželnih davščin, ki so določene za leto 1901, in sicer ono po 1 krono od vsakega hektolitra na drobno potočnega piva vžitniškemu društvu goriškega mesta, in ono po 36 vinarjev od vsakega litra na drobno, to je izpod 58 litrov potočnih žganjin, navedenih v I. členu B.II. točka 1 zakona od 18. maja 1875 (drž. zak. št. 84) razun špirta iz pokvarjenega vina ter po 20 vinarjev od vsakega litra na drobno (izpod 56 litrov) prodanih žganjin, omenjenih v 2. točki istega zakonovega člena, za celo deželo gosp. Odonu Lenassiju iz Solkana. Zupanstva so povabljeni, da objavijo to v svojih občinah, posebno pa doličnim obrtnikom. Deželni odbor v Gorici dne 29. decembra 1900. Deželni glavar Pajer.

Književnost.

Ilustrovani narodni koledar. — Dragotin Hribar v Celju je izdal, kakor vsako leto, za leto 1901. „Ilustrovani narodni koledar“ z navadno koledarsko in še drugo prav zanimivo vsebino. Kaj bogat je zabavni del koledarja. Pesem „V Silvestrovi noči“, životopisna črtica o ranjitem dr. Janku Pajku, ranjitem Dragotinu Ketteju, dr. Jos. Kranjcu, povestica „Vzor“, zgodovinska slika „Idrijska čanka“, pesem „Slepec“, sličica iz življenja „Stric Kopaševič“, dva portreta, važnejši dogodki v preteklem letu — tako se glase naslovi zabavnega dela. Razno dobro gradivo. Koledar diči več lepih slik. Cena je elegantno vezanemu K 2, broširan stane K 1.40; po pošti 10 vin. več. Koledar priporočamo najtopljeje, ker je lepo in zanimivo delo.

Trgovsko-obrtno društvo in izvrševalni odbor narodno-napredne stranke v Gorici iščeta

stalnega tajnika.

Ponudbe je pošiljati takoj na dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanja, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjžice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 3 35-8

Nova knjigoveznica,

preskrbljena po najnovjih zahtevah in z najnovjšimi pripravami

v Gorici, Gosposka ulica št. 7 (v hiši „Gor. ljud. posojilnica“).

Priporoča se slavnim krajinim šolskim svetom in učitelstvu za prevezavo šolskih knjžnic in sploh za vsako delo, bodisi v popravo ali novo izdelanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.

Rojakom v mestu in okolici se priporoča udani

Ivan Bednařik,
lastnik knjigoveznice.

Tovarna lanenega cvirna

Jos. Iv. Langer

Post Bukowitz pr. Hohenstadt na Moravskem priporoča svoj izdelek vbojen v trajni svetlobi barvi za ročno izdelovanje šipk dva-, tri- in večkratno vseh števk in barv.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

izvipavskih,

furianskih,

briskih, dal

matinskih in

isterskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisemnim jamstvom

razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatne Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Tvrška je odlikovana s c. kr. zlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blago za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), „Lawn Tennis“ i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvirnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Ustanovljena tvrška leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Odlikovana tovarna nadplav Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Meseca julija 1901 se preseli trgovina in tovarna v lastno hišo Gosposka ulica št. 3, nasproti Montu.

Tovarniška zaloga usnja in podplav

ter vseh potreščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Odlikovana tovarna nadplav (Schuhobertheile), jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 6-42 zaostalim svojim K 1000.—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 716.541-28
Reserve in fondi	K 20.579.484-88
Dosedanja izplačila	K 82.922.942-86

Pojasnila in tarife radovoljno pošilja

generalno ravnanje banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjone in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Ustanovljena 1891.

Odlikovana 1. 1894.

Odlikovana tovarna vsakovrstnega

POHIŠTVA

Ivan Doljak v Solkanu

pri Gorici

V lastni hiši. — Lastne žage.

Zaloga vsakovrstnega pohištva,

kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinejšega sloga; vsakovrstnih slik, zreal, okvirjev in stolic, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov.

Zaloga vsakovrstnih desk mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potreščin. — Blago se razpošilja na vse kraje prosto postaja Gorica.

Jamči se za točno in solidno postrežbo.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špilalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst ren', državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjžice, na tekoči račun in na girokonto s 4% nim obrestovanjem od dne vloge do dne vridga.

Eskompt menjic najkulantneje. Borzna naročila.